

**แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1**
**The Guideline Development for Participative Administration in Schools
Under Buriram Primary Educational Service Area Office 1**

อิสระ ออมอด , กรองทิพย์ นาควิเชตร , วิภาส ทองสุทธิ
Isara Aom-od , Krongtip Nakvichet , Wiphat Thongsoot
วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima College

E-mail : isaraaomod@gmail.com, Krongtip.nakvichet@gmail.com

(Received : 24 December 2023 ; Edit : 15 January 2024 ; accepted : 16 January 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 2) เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา 3) แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจำนวน 342 คน โดยเลือกแบบเจาะจงตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) สํารวจแนวทางเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง จำแนกตามระดับการศึกษา และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของทางสถานศึกษา ให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเต็มศักยภาพ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และครู ร่วมกันมีโดยการกำกับติดตามและสรุปรายงานผลโครงการตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

คำสำคัญ : การบริหาร, การมีส่วนร่วม

Abstract

The objectives of this research are to 1) study the level of participatory administration in educational institutions. Under the Buriram Primary Educational Service Area Office, Area 1 2) Compare participatory management in educational institutions. Under the jurisdiction of the Buriram Primary Educational Service Area Office, Area 1, classified by position Education level and size of educational institution. 3) Study guidelines for developing participatory administration in educational institutions. Under the jurisdiction of the Buriram Primary Educational Service Area Office, Area 1, the sample group consisted of 342 school administrators and teachers. By choosing specific proportions. Research tools It's a questionnaire. and interview form The consistency index was obtained between 0.80 - 1.00 and the reliability of the entire questionnaire was 0.94. Statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation. T-tests and F-tests explore qualitative approaches.

The research result found that;

1. Participatory management in educational institutions Under the jurisdiction of the Buriram Primary Educational Service Area Office, Area 1, the overall level is at a high level.

2. Participatory management in educational institutions Under the jurisdiction of the Buriram Primary Educational Service Area Office, Area 1, classified by position Classified by educational level and classified according to the size of the educational institution. Overall, they are significantly different at the .05 level.

3. Guidelines for developing participatory administration in educational institutions. Under the jurisdiction of the Buriram Primary Educational Service Area Office 1, It was found that administrators should involve teachers in exchanging opinions about the school's projects. Allow teachers to participate in administration to their fullest potential. There is a joint evaluation of the performance of administrators and teachers by monitoring and summarizing project results according to the educational institution's action plan.

Keywords : Administration, Participative

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากบริบทสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ความเปลี่ยนแปลงของภูมิภาคอาเซียนและสังคมโลก อำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการภายใต้กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศ ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2574 กับทิศทางการพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งยุทธศาสตร์ข้อ 6 มุ่งพัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กล่าวถึง การมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542 : 4) ยุทธศาสตร์จังหวัดบุรีรัมย์ ไปสู่การปฏิบัติ นั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรและสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัดที่จะมุ่งมั่นผลักดันการดำเนินแผนงานโครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ ที่กำหนดไว้ในแผนและในการดำเนินงานโครงการสำคัญต่าง ๆ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการระดมสรรพกำลังทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ

วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมอย่างเป็นเอกภาพและการสื่อสารระหว่างส่วนราชการ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จึงกำหนดแนวทางที่สำคัญในการนำแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

การบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่ามีปัญหาการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารบางส่วนยังขาดการให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยบางเรื่องครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้ มีส่วนร่วมในการประชุม ปรึกษาหารือ เพื่อการตั้งเป้าหมายร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมในการดำเนินงานที่ชัดเจน การทำงานของครูแต่ละครั้ง ผู้บริหารยังไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือ ในการตัดสินใจ สอนงานที่จำเป็น รวมถึงบางครั้ง ไม่ค่อยได้ให้บทบาทหน้าที่ อำนาจ ในการตัดสินใจด้วยตนเอง หรือความเป็นอิสระในการทำงานที่ผู้บริหารมอบหมายให้แล้ว การให้โอกาสในการทำงานใหม่ ๆ การรับฟังความคิดเห็นของครูที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการทำงาน ขณะเดียวกัน ผู้บริหารไม่ยอมรับฟังข้อเสนอแนะจากครู หรือนำไปใช้ เป็นแนวทางในการบริหารงาน ส่วนใหญ่ใช้ความคิดเห็นของตนเองในการตัดสินใจ หรือลงมือทำงานเพียงฝ่ายเดียว (วรินทร์ ทองพิมาย, สัมภาษณ์, 29 พฤษภาคม 2566) นอกจากนี้ ผู้บริหารชอบออกคำสั่งให้ครูศึกษา ค้นคว้า และลงมือทำเอง โดยขาดกระบวนการสอนงานที่ดี ครูขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผน การให้คำปรึกษาระหว่างการทำงาน เมื่อถึงเวลาที่กำหนด ผู้บริหารจะทวงงานและตำหนิครูที่ทำงานไม่เสร็จ แต่ไม่ให้คำแนะนำ หรือสร้างกำลังใจกับครู ที่รับผิดชอบงานนั้นๆ โดยสรุป ผู้บริหารยังบริหารสถานศึกษายังไม่ให้ครูเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารเท่าที่ควร (พะยอม ศรีวีระมาศ, สัมภาษณ์, 30 พฤษภาคม 2566)

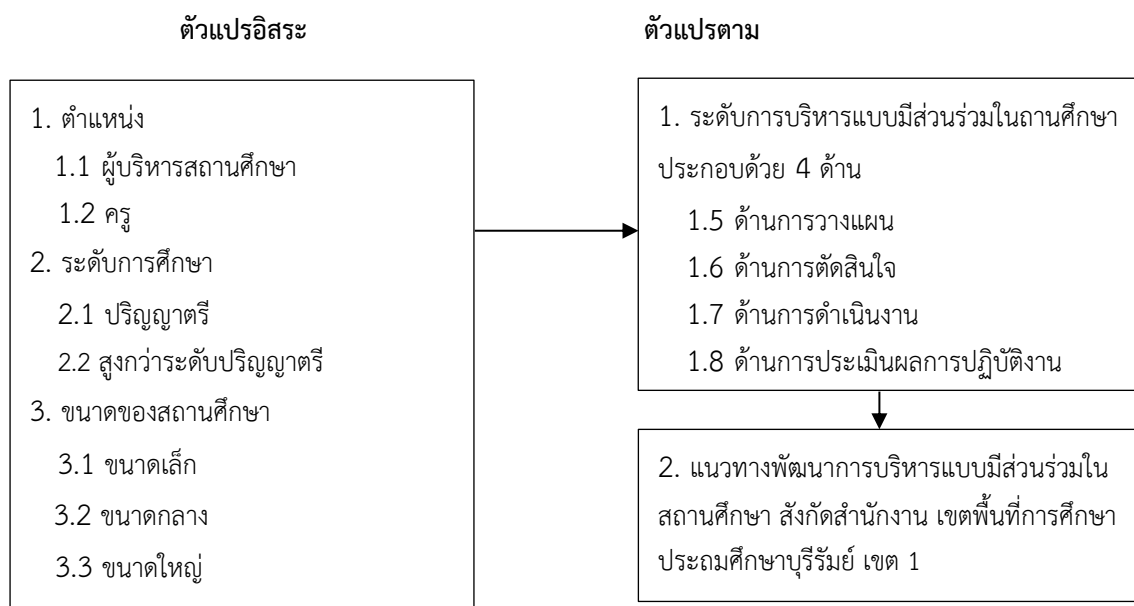
จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ กำกับ ติดตามผลการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ได้สารสนเทศเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2551 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551ก : 1)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 201 โรงเรียน ประชากรทั้งสิ้น 2,569 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 43) โดยเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน และขนาดสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิแล้วทำการสุ่มโรงเรียนให้กระจายไปตามขนาดสถานศึกษา ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 342 คน จำแนกเป็น 3 ขนาด ดังนี้

2.1 ตำแหน่ง จำแนกได้ 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 107 คน
2.1.2 ครู	จำนวน 235 คน
รวม	จำนวน 342 คน

2.2 ระดับการศึกษา จำแนกได้ 2 กลุ่ม ได้แก่

2.2.1 ปริญญาตรี	จำนวน 173 คน
2.2.2 สูงกว่าระดับปริญญาตรี	จำนวน 169 คน

รวม	จำนวน 342 คน
2.3 ขนาดสถานศึกษา จำแนกได้ 3 กลุ่ม ได้แก่	
2.3.1 ขนาดเล็ก	จำนวน 100 คน
2.3.2 ขนาดกลาง	จำนวน 200 คน
2.3.3 ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวน 42 คน
รวม	จำนวน 342 คน

3. การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาที่เป็นต้นแบบการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling ซึ่งมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และครูจากสถานศึกษาด้านแบบที่มีการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 3 คน

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจากสถานศึกษาด้านแบบที่มีการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 2 คน

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูจากสถานศึกษาด้านแบบที่มีการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 2 คน

ตัวแปร

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2551 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2551ก : 1)

- 1) ด้านการวางแผน
- 2) ด้านการตัดสินใจ
- 3) ด้านการดำเนินงาน
- 4) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check lists) ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

2. การวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับแรกในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นในการสร้างแบบการสัมภาษณ์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิดหลักการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74 - 84)

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

1.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าระหว่าง 0.80 - 1.00 และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 โรงเรียน จำนวน 50 คน

1.6 คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 48 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94

1.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องวางแผนการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดและขอบข่ายในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง และเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 อันดับแรกในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นในการสร้างแบบการสัมภาษณ์

2.4 นำร่างประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ เสนอเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตามความเหมาะสมเพื่อขอคำแนะนำ ปรับปรุงและให้ข้อเสนอแนะ

2.5 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิจัยเพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์บุรีรัมย์ เขต 1 ในครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามทั้งหมด 360 ชุด เก็บรวบรวมข้อมูลได้ 342 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95

1.4 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ลงรหัส ตรวจให้คะแนนแต่ละข้อ และบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูป

2. เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยออกหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10 - 15 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 98 - 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t - test (Independent samples)

1.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

1.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

2.การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

2.1 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยอ่านข้อมูลทั้งหมด แล้วทำความเข้าใจในภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นวิเคราะห์ความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สรุปเป็นความเรียงเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แผลผล และอันดับของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แผลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการวางแผน	3.41	0.44	ปานกลาง	4
2	ด้านการตัดสินใจ	3.45	0.58	ปานกลาง	3
3	ด้านการดำเนินงาน	3.47	0.54	ปานกลาง	2
4	ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.02	0.64	มาก	1
ภาพรวม		3.59	0.45	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.02$, S.D.= 0.64) รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงาน

($\bar{X} = 3.47$, S.D.= 0.54) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.58) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.44)

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม และรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการวางแผน	3.36	0.48	3.43	0.43	-1.395	0.164
2	ด้านการตัดสินใจ	3.37	0.64	3.49	0.55	-1.798	0.073
3	ด้านการดำเนินงาน	3.34	0.56	3.53	0.53	-3.079*	0.002
4	ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.79	0.64	4.12	0.62	-4.536*	0.000
ภาพรวม		3.46	0.49	3.64	0.42	-3.481*	0.001

*p < .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการวางแผน	3.42	0.42	3.39	0.47	0.62	0.54
2	ด้านการตัดสินใจ	3.49	0.51	3.41	0.64	1.37	0.17
3	ด้านการดำเนินงาน	3.53	0.49	3.40	0.58	2.15*	0.03
4	ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.13	0.61	3.90	0.66	3.43*	0.00
ภาพรวม		3.65	0.39	3.53	0.49	2.47*	0.01

*p < .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	2.15	2	1.08	5.58*	0.00
	ภายในกลุ่ม	65.42	339	0.19		
	รวม	67.57	341			
ด้านการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.27	2	0.13	0.39	0.67
	ภายในกลุ่ม	115.24	339	0.34		
	รวม	115.51	341			
ด้านการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.44	2	0.72	2.47	0.09
	ภายในกลุ่ม	98.80	339	0.29		
	รวม	100.24	341			
ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	46.98	2	23.49	84.82*	0.00
	ภายในกลุ่ม	93.88	339	0.28		
	รวม	140.86	341			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	5.65	2	2.82	15.19*	0.00
	ภายในกลุ่ม	62.99	339	0.19		
	รวม	68.64	341			

*p < .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

5.1 ด้านการวางแผน ผู้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของทางสถานศึกษาเพื่อปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษามากขึ้น สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสครูและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการประชุม ปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนในการเขียน โครงการต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการประจำปี และงานทางด้านวิชาการมากขึ้น

5.2 ด้านการตัดสินใจ ผู้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 สถานศึกษาสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งช่วยสนับสนุนในการระดมทุนเพื่อพัฒนาการศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา โดยสถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ผู้ปกครองทราบ และสถานศึกษามีการดำเนินการให้ผู้ปกครองนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเต็มศักยภาพ โดยมีการจัดโครงการร่วมกับชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา

5.3 ด้านการดำเนินงาน ผู้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ควรจัดให้มีสวัสดิการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติของครู สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อชื่นชมความสำเร็จของทางโรงเรียนร่วมกัน และจัดสรรงบประมาณเป็นค่าตอบแทนแก่ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน

5.4 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ควรให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ กระบวนการ ขั้นตอน ในการประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาปฏิบัติงาน บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ กระบวนการ ขั้นตอน ในการประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา และครูและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำกับติดตามและมีการสรุปรายงานประจำปี

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนที่มีต่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนเพ็ญ ยลไชย (2662) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชพรรณ กันทะเนตร (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่าง จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนเพ็ญ ยลไชย (2662) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลวิจัยพบว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระภา มีหวายหลิม (2564) ที่ได้ศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่แตกต่าง จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณทัย ส่งศรี (2555) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู อำเภอบ้านฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีระบบการบริหารจัดการจากผู้บริหารโรงเรียน

ที่ดี และมีสิ่งอำนวยความสะดวกและปัจจัยทางการบริหารที่พร้อมสำหรับบริหารจัดการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยา หานุภาพ (2564) ที่ได้ทำวิจัย เรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระภา มีห้วยหลิม (2564) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรให้ครูมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการของทางสถานศึกษา ให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานอย่างเต็มศักยภาพ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และครู ร่วมกันมีโดยการกำกับติดตามและสรุปรายงานผลโครงการตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนเรื่องขอบเขตของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการบริหารงานโรงเรียนแต่ละด้าน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในกลุ่มบุคลากรภายใน และเต็มใจรับสถานการณ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้น คือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1.2 โรงเรียนควรกำหนดนโยบายการให้ โอกาสผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน พร้อมกับการส่งเสริมสนับสนุนและกระตุ้นให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการบริหารงานโรงเรียน

1.3 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการจัดการศึกษา หลักสูตร งานบริหารโรงเรียนแก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ด้วยกิจกรรมอบรม สัมมนา ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

1.4 โรงเรียนควรจัดระบบโครงสร้างการบริหารให้มีฝ่ายมวลชนสัมพันธ์เป็นงานหนึ่งเพื่อช่วยผู้บริหารในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการระดมสมองเพื่อการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนให้มากขึ้นโดยแยกกลุ่มผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชน แบบเชิงลึก

2.2 ควรนำแนวทางที่ได้ไปพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกรัตน์ จะทำดี (2560). การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม.
- กรรณิกา เพชรศรี (2556). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- จิระภา มีหวายหลิม (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- ไชยา หานุกาพ (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เดือนเพ็ญ ยลไชย (2662). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธัชพรรณ กันทะเนตร (2564). แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย.
- บุญชม ศรีสะอาด (2545) การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- เพ็ญพิศ ผาพองขุน (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. บุรีรัมย์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ , (2553). รายงานการวิจัยการพัฒนาระบบการประสานราชการแผนพัฒนา การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564.กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, (2551ก) คู่มือหรือแนวทางการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของ หน่วยงานภาครัฐในระดับกระทรวงที่ระดับนโยบาย. กรุงเทพฯ : ปิ่นเกล้าการพิมพ์.
- อรุณทัย ส่งศรี (2559). การมีส่วนร่วมในงานบริหารวิชาการของครู อำเภอบ้านฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D. W. (1970 อ้างใน พัทธินันท์ พัฒนธณฤศศิริ, 2561). Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3) , 607 - 610.